

Gemeentebijeenkomsten van 4 juni

Op 4 juni jl. is er zowel in de middag als in de avond een gemeentebijeenkomst geweest in 't Centrum met als thema: 'Samen de Bijbel lezen over relaties'. De bijeenkomsten werden in totaal door 45 gemeenteleden bezocht. Er werden 2 groepen gevormd die om de beurt van onze beide predikanten een uitleg kregen over Bijbelteksten. Ds. Anja van Geerenstein ging dieper in op een aantal passages uit het Oude Testament en Ds. Coen van Alphen behandelde relevante Bijbelteksten uit het Nieuwe Testament. Na elke behandelde Bijbeltekst was er gelegenheid om vragen te stellen of opmerkingen te plaatsen. De teksten van de Bijbelstudie kunt u nalezen op de website - link-. Als u niet in staat was de bijeenkomst bij te wonen en nu de tekst zonder toelichting leest kunt u allicht vragen hierover hebben; aarzel dan niet om 1 van beide predikanten hierover aan te spreken.

Uit de lezingen werd duidelijk dat eenzelfde tekst door bijbelgeleerden op een andere manier kan worden uitgelegd of geïnterpreteerd, waarbij men vaak terugkijkt naar de oorspronkelijke Bijbeltekst in het Hebreeuws. De een neemt een tekst letterlijk en trekt dit door naar het hier en nu, de ander neemt de context van toen ook mee en vertaalt de tekst meer naar het heden. Bijvoorbeeld: Homoseksualiteit in Leviticus ging vooral om misbruik, losbandigheid, om ongelijkwaardige relaties (landheer versus slaaf). De hedendaagse relatievorm van twee mensen van hetzelfde geslacht die voor elkaar kiezen, een liefdevolle en trouwe relatie aangaan en trouwen is iets wat in die tijd niet voorkwam. Waar heeft de veroordeling van homoseksualiteit in Leviticus dan precies betrekking op?

Doordat de diverse Bijbeluitleggingen aan de orde kwamen werd het er niet per se duidelijker op als we streven naar een eenduidig antwoord op al onze vragen. Maar de gesprekken leidden er wel toe dat gemeenteleden die op sommige punten wellicht verschillend denken wel meer begrip krijgen voor een andere mening. De sfeer op de bijeenkomsten bleef dan ook positief met ruimte voor elkaars opvattingen.

In zijn algemeenheid bleek dat relaties/huwelijk tussen mensen van hetzelfde geslacht worden geaccepteerd, maar dat over een inzegening nog niet alle meningen dezelfde zijn.

Nu breekt ook voor de kerkenraad de zomerperiode aan, even geen vergaderingen. Daarna komt dit onderwerp weer op de agenda en zullen we een volgende stap nemen richting een concept besluit. Vanzelfsprekend zal de gemeente hierin ook weer worden betrokken.

Bijbelstudie 'Samen de Bijbel lezen over relaties': Oude Testament

Genesis 1. De traditionele uitleg is dat God de wereld in zes dagen van 24 uur geschapen heeft, de aarde is ongeveer 6000 jaar oud. Vanuit andere wetenschappen blijkt dat er een veel langere ontwikkeling is en de aarde ongeveer 4,56 miljard jaar oud is. Onder invloed van die gegevens geloven veel christenen dat God de aarde wel geschapen heeft, maar dat Gen. 1 geen letterlijke wetenschappelijke tekst is, maar iets anders wil zeggen: God heeft alles geschapen ook alles wat door andere volken aanbeden wordt (o.a. zon, maan en sterren). Wereldbeeld in de Bijbel is een platte aarde, wij weten nu dat dat aarde een bol is. Interessant weetje de kerkvader Augustinus (354 – 430) las Gen. 1 ook niet letterlijk. In zijn opinie deed dat tekort aan Gods almacht en had Hij er geen zes dagen voor nodig om alles te scheppen.

Genesis 1: 27 God schiep de mens als zijn evenbeeld, als evenbeeld van God schiep Hij hem, mannelijk en vrouwelijk schiep Hij de mensen.

Uitleg 1: de Hebreeuwse woorden mannelijk en vrouwelijk kunnen ook gelezen worden als een continuüm, er zijn ook mensen die ergens tussen man en vrouw inzitten. Vanuit de biologie en de geneeskunde weten we dat er mensen zijn die zowel mannelijke als vrouwelijke eigenschappen hebben. Ook dan ben je nog steeds beeld van God. Ook voelt niet iedereen zich man of vrouw, maar ergens daar tussenin (non-binair), ook dan ben je beeld van God.

(Interessant weetje in sommige delen van het Jodendom worden zeven verschillende geslachten onderscheiden.)

Uitleg 2: God schiep mannen en vrouwen, je bent man of vrouw.

Genesis 2:21-24 ²¹Toen liet de HEER God de mens in een diepe slaap vallen, en terwijl de mens sliep nam Hij een van zijn ribben weg, en Hij sloot het lichaam weer op die plaats. ²²Uit de rib die Hij bij de mens had weggenomen, bouwde de HEER God een vrouw en Hij bracht haar bij de mens. ²³Toen riep de mens uit:

'Dit is ze!

Mijn eigen gebeente,
mijn eigen vlees en bloed.

Vrouw wordt zij genoemd,
genomen uit een man.'

²⁴Daarom maakt een man zich los van zijn vader en moeder en hecht hij zich aan zijn vrouw, en zij zullen één lichaam zijn.

Uitleg 1: het huwelijk tussen man en vrouw is een scheppingsordening, andere huwelijken zijn niet toegestaan.

Uitleg 2:

- In de grondtekst wordt niet gesproken over een 'rib' (vers 21), maar over een 'zijde' of 'flank' (*tse/a*). Het Hebreeuwse woord voor de oorspronkelijke mens is *Adam* (wat simpelweg 'aardling' of 'mens' betekent). De mens was in eerste instantie androgyn of ongeslachtelijk. God bouwt uit die flank een tweede mens.

- De mens wordt pas 'man' (ish) en 'vrouw' (ishah) genoemd nadat de zijde is afgesplitst (vers 23). In plaats van dat dit de man als superieur plaatst, verheugt de mens zich in de ander omdat zij gelijke is ("bot van mijn botten, vlees van mijn vlees").
- Het draait in dit vers om de diepste menselijke behoefte aan verbinding en intimiteit. Het overstijgen van eenzaamheid, het loslaten van oude structuren (ouders verlaten) en de radicale acceptatie van de ander als gelijke staan centraal.
- De schepping zoals beschreven in Genesis 1 tot 2 laat zien dat God gender en seksualiteit niet heeft beperkt tot starre hokjes.

Genesis 19 Ongastvrijheid en mannelijke verkrachting. Nergens wordt in de Bijbel als zonde van Sodom homoseksualiteit genoemd. (vanaf Jes. 1:10 aan jullie handen kleeft bloed, sta wezen en weduwen bij: 3:9 pronken met zonden, maar gaat over algemene onrechtvaardigheid; Jer. 23:14 overspel, leugens; Ez. 16:48-50 Hun overtreding was dat zij, hoogmoedig als ze waren, niets deden voor de armen en de misdeelden, terwijl ze zelf genoten van een overvloed aan voedsel en zorgeloze rust.)

Leviticus 18:22 en 20:13

Uitleg 1: Homoseksualiteit is een zondige keuze. Je moet je hiervan bekeren, met gebed en de juiste begeleiding is genezing mogelijk van verkeerde gerichtheid op hetzelfde geslacht. De Bijbel spreekt weliswaar alleen mannen aan, maar voor vrouwen geldt hierin hetzelfde.

Bj de volgende verklaringen gaat men uit van het volgende: vanuit de psychologie is het duidelijk geworden dat homoseksualiteit, biseksualiteit, a-seksualiteit geen keuze is, je wordt zo geboren.

Uitleg 2: Homoseksualiteit is geen keuze, de gerichtheid op zich is niet zondig, maar seks tussen mensen van gelijk geslacht wel. Je mag het wel zijn, maar niet praktiseren, een celibataire levenswijze is de enige juiste keuze.

Uitleg 3: Relaties tussen mensen van gelijk geslacht zijn mogelijk, maar ze kunnen niet gezegend worden in de kerk. Ze blijven toch een teken van gebrokenheid en niet-Bijbels. In Uitleg 2 en 3 zijn de meningen verdeeld over deelname aan het Heilig Avondmaal en het wel of niet ambtsdrager kunnen zijn.

Uitleg 4:

Deze teksten uit Leviticus (de zogeheten *Heiligheidswetgeving* moeten) in hun tijd geplaatst worden. In de oude Kanaänitische cultuur kwamen tempelprostitutie en afgodendienst veel voor. Deze teksten gaan niet over liefdevolle, gelijkwaardige relaties, maar over afgodische rituelen en uitbuiting.

De verboden staan in een context waar gesproken wordt over cultische reinheid en onreinheid, dat heeft niet meteen iets te maken met zondig zijn. Ook een menstruerende vrouw is cultisch onrein, dit betekent niet dat zij tijdens haar menstruatie zondiger is dan daarbuiten.

In het OT is het zaad van de man levengevend. Het is altijd de vrouw die onvruchtbaar is. Het verbod in Leviticus heeft te maken met het doorgeven van leven, alle seksuele handelingen

waarbij zaad “verspild” wordt, zijn verboden (daarom ook het verbod op geslachtsgemeenschap tijdens de menstruatie, masturbatie door mannen).

Taalkundig is de precieze betekenis van het Hebreeuws in Leviticus 18:22 en 20:13 onderwerp van debat. Sommige academici en vertalers stellen dat de oorspronkelijke tekst niet gericht is op homoseksualiteit in het algemeen, maar specifiek op onzedelijk gedrag, zoals overspel, of machtsmisbruik en verkrachting binnen de toenmalige cultuur.

Tot slot

Het Oude Testament heeft veel leefregels die door moderne christenen niet meer letterlijk worden toegepast. Voorbeelden hiervan zijn de spijswetten, het verbod op het dragen van gemengde stoffen, of de regels rondom menstruatie.

In latere tijden is wel verschil gemaakt tussen

Morele wetten (de Tien Geboden): Tijdloze leefregels over God liefhebben en naastenliefde.

Ceremoniële wetten: Regels over de tempel, priesters, offers en reinheidsvoorschriften. Deze hadden als doel Israël geestelijk rein te houden.

Burgerlijke wetten: Wetten voor het dagelijks bestuur van de staat Israël, zoals strafrecht, landbouw, eigendom en rechtspraak.

Het Oude Testament maakt hier geen onderscheid tussen, ze staan allemaal door elkaar en in het kader van het verbond tussen de HEER en het volk Israël.

Ds Anja van Geerenstein

Bijbelstudie ‘Samen de Bijbel lezen over relaties’: Nieuwe Testament

Vooraf

- We willen de Bijbel laten spreken: het Woord van God, dat leven geeft. We willen ook recht doen aan mensen. Het grote gebod: God liefhebben en onze naaste als onszelf.
- We leven in een onvolmaakte wereld. Overal is gebrokenheid: in en buiten het huwelijk, of je man of vrouw bent, hetero of homo. Tegelijk: ‘God is overstelpend goed’ (psalm 100), wij leven van zijn genade.
- Het vraagt altijd weer een zorgvuldige afweging om te ‘verstaan’ wat een tekst zegt en betekent. Bij het lezen en interpreteren van de Bijbel oog hebben voor:
 - Context toen (geheel van de tekst, de tijd en cultuur van toen)
 - Onze eigen context
 - De historische afstand daartussen

- Dat is extra ‘spannend’ als er iets op het spel staat. Kwetsbaar onderwerp. ‘Het is belangrijk oprecht te worstelen met de verschillende inzichten die aan de orde komen’ (Erwich, Leene, *Vuur dat nooit dooft*).

Enkele grote lijnen over relaties en seksualiteit in het NT: Divers beeld

- Continuering lijn uit OT: huwelijk man en vrouw. Patriarchale cultuur, met man aan het hoofd van familie. Vrouwen hadden weinig te vertellen.
 - Enerzijds aanscherping van huwelijks wetten: strenger mbt echtscheiding (Mat. 19:1-9), geen polygamie meer
 - Anderzijds mildheid, vgl Jezus’ reactie op de overspelige vrouw
- Tegelijk een relativering van huwelijk en seksualiteit:
 - In Gods koninkrijk geen man en vrouw meer
 - Vruchtbaarheid en voortplanting minder belangrijk dan in OT (Mat 19:10-12)
 - Jezus en Paulus niet getrouwd. Paulus noemt dit zelfs het beste
 - Nieuwe familiebanden (‘Wie de wil van mijn Vader doet, die is mijn moeder/broeder.’ Marcus 3:31-35)
- Relativering van patriarchale machtsstructuren:
 - Vrouwen krijgen grotere rol bij Jezus en in de jonge kerk
 - Jezus roept op tot dienen ipv heersen en geeft zelf het voorbeeld
 - Gal. 3: 28: ‘Er zijn geen Joden of Grieken meer, slaven of vrijen, mannen of vrouwen – u bent allen één in Christus Jezus’.

Drie teksten over seks tussen mensen van hetzelfde geslacht:

1 Korintiërs 6: 9-10 (NBV) *Ontuchtplegers noch afgodendienaars, overspeligen noch mannen die zich prostitueren of die andere mannen misbruiken (10) dieven noch geldwolven, dronkaards, lasteraars noch uitbuiters zullen deel hebben aan het koninkrijk van God* (NBV21)

1 Timoteüs 1: 9-10 (NBV) *We weten ook dat de wet er niet is voor de rechtvaardige, maar voor wie zich aan wet of gezag niet stoort, voor goddelozen en zondaars, die alles wat heilig is verachten en ontwijden, die hun eigen vader of moeder doden, voor moordenaars, (10) ontuchtplegers, mannen die andere mannen misbruiken, slavenhandelaars, leugenaars en plegers van meined.*

- *Malakoi*: ‘mannen die zich prostitueren’ (NBV21) / ‘schandknapen’ (HSV)
- *Arsenokoitai*: ‘die andere mannen misbruiken’ (NBV21) / ‘die met mannen slapen’ (HSV) / knapenschenders

Hoe deze termen te interpreteren, wat wordt bedoeld? Sommigen: in de lijn van de teksten uit Leviticus, dus volledige afwijzing van seks tussen mensen van hetzelfde geslacht.

Anderen: in kader van prostitutie en misbruik. In Grieks/Romeinse cultuur gebeurde dit: een oudere man die een jongere man misbruikte. Altijd machtsverschil.

Hoe dan ook, in deze opsomming gaat het over dingen die overduidelijk slecht zijn, waarvan christenen zich ver dienen te houden.

Romeinen 1:18-32 is de belangrijkste tekst. Het gaat over mensen die God kunnen kennen, maar Hem afwijzen. In plaats van God dienen ze beelden van mensen en dieren (v23). 26 *Daarom heeft God hen uitgeleverd aan ontterende verlangens. De vrouwen hebben de natuurlijke omgang verruild voor de tegennatuurlijke, en ook de mannen hebben de natuurlijke omgang met vrouwen losgelaten en zijn in hartstocht voor elkaar ontbrand. Mannen plegen ontucht met mannen; zo ontvangen ze, door eigen toedoen, het verdiende loon voor hun dwaling.* En verder wordt van hen gezegd, 29: *Ze zijn door en door onrechtvaardig en boosaardig, hebzuchtig en slecht. Ze zijn door en door afgunstig, moordzuchtig en twistziek, doortrapt en kwaadaardig. Ze roddelen en spreken kwaad, haten God, zijn hoogmoedig, arrogant en zelfingenomen, enz....*

Het woord 'tegnatuurlijk' wijst erop dat de omgang tussen man en vrouw als natuurlijk wordt beschouwd. Dat geldt overigens voor alle schrijvers uit die tijd. Met altijd ook een machtsverschil: mannen die bovenaan 'de piramide' staan.

Context: Paulus spreekt hier over de mensheid, die God afgewezen heeft. God heeft hen daarom aan zichzelf overgelaten. De slechtheid en verdorvenheid is een gevolg van die afwijzing. Het is geen reden voor Gods oordeel, maar de consequentie ervan. In Rom. 2:1 blijkt dat het oordeel van God voor iedereen geldt en dat niemand zich boven anderen hoeft te verheffen. Dit is een lange aanloop voor Paulus om in het vervolg van de brief uit te werken hoe mensen gered worden uit genade, door het geloof in Jezus.

Hoe om te gaan met deze teksten?

- Hoewel deze teksten in letterlijke zin afwijzend zijn over seks tussen mensen van hetzelfde geslacht, hangt het er wel sterk vanaf hoe je ze interpreteert. Belangrijk om ze in hun context te lezen.
- Beseffen hoe dit bij mensen tot gevoelens van pijn en afwijzing kan leiden.
- Paulus heeft geen weet van wat wij 'homoseksualiteit' noemen, als identiteit. Ook niet van gelijkwaardige relaties in liefde en trouw. Het is een belangrijke vraag wat dit betekent voor de toepassing naar vandaag.
- Een belangrijke richtvraag bij de interpretatie van deze teksten: hoe is het evangelie een boodschap van heil, van goed nieuws voor alle mensen?

Tenslotte

- Hebben we Galaten 3:28 voldoende doordacht in de kerk?
- Het dubbele liefdesgebod blijft voorop staan